

Matilda Bölcs je navršila 75 ljet

Jubilarka Matilda Bölcs je uz svoj angažman na polju književnosti bila i aktivna na društvenopolitičkom području.

HRVATSKI ŽIDAN – Matilda Bölcs, iz Hrvatskoga Židana, rođena je 22. februara 1949. ljeta u Sambotelu. Osnovnu školu je pohađala u Hrvatskom Židanu (Mađarska), a Hrvatskosrpsku gimnaziju u Budimpešti. Od 1968. do 1973. študije mađarskoga i hrvatskosrpskoga jezika i književnosti na Filozofskom fakultetu Sveučilišća Eötvös Lóránd u Budimpešti.

Od 1973. je bila profesorica na Hrvatskosrpskoj gimnaziji kao i na Tehničkoj srednjoj školi i Privatnoj školi za jezike u Budimpešti. Od 1993. do umirov-

Čaba Horvath predaje Matildi Bölcs nagradu za nje djelovanje prilikom 20. obljetnice postojanja Društva gradišćanskih Hrvatov u Mađarskoj. / foto: Petar Tyrán

Idemo prik...

MATILDA BÖLCS

*Išli su na Štajere
mjesto škole
suhi konjić je dosukao do
Kiršlona
Oni natezali gladne vrate
prik brigov čekali
čudo i spasenje
a dostali pladanj črne supe
da bi bosu veselije pasli krave
Nedilju su se pak dovikli
Svetoj Mariji i zahvalili
na zaslužnim šoljinam i
prateži
Idu naši prik
brat jagode trgat i grojze
Stoljeća tako puzimo
po zemlji esterajskoj
Sad nam rižu vlaku na gra-
nici
a mi ćemo se opet redit prik
aš nismo mi Ugri ni smo mi
Hrvati
nek duše
ke se kupuju á la ruski
ke čedu i mrtve plaznit
prik... va Esteraj*

RUŠIMO GRANICE, 42-44.

ljenja adjunkt na Katedri za hrvatski jezik i književnost i na Višoj učiteljskoj školi u Sambotelu. U istom ljetu je izašla zbirka nje pjesam »Jantarska ciesta« (1992.) na židanskom govoru. S ovom svojom zbirkom pjesam je najveću pozornost skrenula na sebe i ova joj je priskrbila i pridjeve „najintelektualnije pjesnikinje“ (© Stjepan Lukač). Svoje pjesme je objavila u različni hrvatski kalendari i novina u Mađarskoj i Gradišću. Glavna je bila urednica časopisa za književnost i kulturu Hrvata u Mađarskoj RI(JE)Č.

Matilda Bölcs se je aktivirala i u političkom djelu ter je med ostalim bila i dužnosnica organizacijov gradišćanskih Hrvatov i Hrvatske državne samouprave u Mađarskoj. Takaj je pokrenula židansko društvo Škoruš, ko je utemeljilo seoski muzej i pokrenulo izdavanje knjig, a bila je i pet ljet dugo (1996. do 2001.) predsjednica Društva Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj.

Sudionicom je bila Susreta pjesnika hrvatskih manjin s

pjesniki u Hrvatskoj. Za svoje stihe je na Susretu riječi u Bedekovčini osvojila drugo mjesto 1997. za svoje pjesme na čakavskom narječju. Neke pjesme su joj ušle u antologiju hrvatske poezije u Mađarskoj 1945. – 2000. urednika Stjepana Blažetina *Rasuto biserje*.

Svojimi djeli je ušla i u antologiju na esperanto *Pjesništvo gradišćanskih Hrvata = Poemaro de Burglandaj Kroatoj*, urednika Đure Vidmarovića i Marije Belošević i u antologiju *Pjesništvo Hrvata u Mađarskoj = Poemaro de kroatoj en Hungario*, urednika Đure Vidmarovića, Marije Belošević i Mije Karagića.

Matilda Bölcs, ka se je u zadnji ljeti povukla iz javnoga života je zastupana i u trojezičnoj antologiji *Rušimo granice/Überwinden wir Grenzen/Breaking Down Borders – suvrimento pjesništvo iz stare hrvatske dijaspora/zeitgenössische Dichtung aus der alten kroatischen Diaspora/contemporary poetry of ancient Croatian diaspora*, Petar Tyrán/Herbert Kuhner.

HN

kkkomentar
KRISTIJAN KARALL

Svako selo se gizdi, ako ima kot stanovnika kakovu poznatu osobu, kakovu posebnost, kakovo odlikovanje jednostavno ča, u čem se razlikuje od ostalih. Ovakov slučaj čudakrat stoji prik političkih ili društvenih zanimanj, jer svaki se kani s tim profilirati.

No neka sela su ipak malo drugačija. Ovde broji samo to ča je svaki sam pokrenuo, ča je bila vlašća ideja. Sve ostalo se u najboljem slučaju samo ignorira, a u najgorjem slučaju se djeluje protiv i to sa svimi sredstvi. Posebno turobno je, ako su to osobe, ke bi polag funkcije morale zastupati cijelo se-

Prvi grad. – hrv. blaženik

lo, na primjer seoski predstojnik i načelnik ili u crkveni posli farnik odnosno desetnik.

Kot normalni član jednoga društva odnosno jedne stranke je još razumljivo da se „bojkotira“ priredba drugoga. Ako to ali i peljači djelaju, onda to ima i posljedice na ugled njevih društav, ne samo na njev osobni. Jer u peljajući (reprezentativni) funkcija zapravo ne postoji već privatni stav.

Za toliko već začudi, da samo ar je HKD uključen u proces beatifikacije Antona Semelike-
ra hrvatski crkveni zastupnici bojkotiraju ov jedan od najviših katoličanskih ciljev – biti proglašen blaženim. Jedina iznimka: farnik Vulkaprodštova, sela iz koga potiče Anton Semeliker.

Ako pak zaistinu bude tako daleko, da ćemo imati blaženoga Semelikera čedu se sigurno pojaviti i oni ljudi u prvom redu ki sada još ne podupiraju beatifikaciju i kinčiti se s tudjim perjem i trudom dugoljetnih aktivistov.